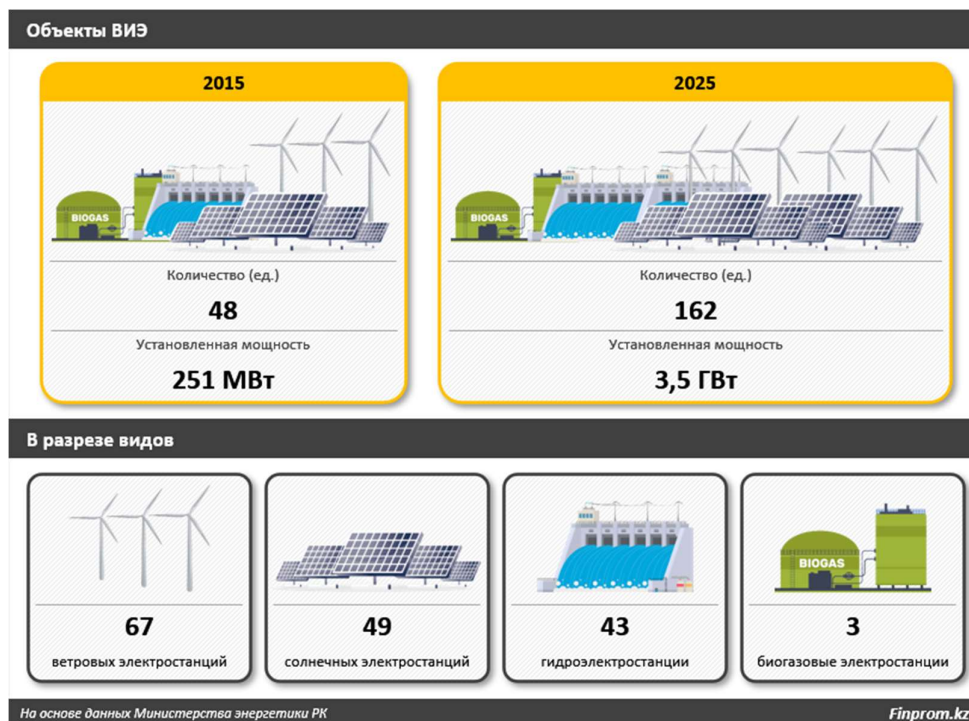

Чистата енергетика на Казахстан

Секторът на чистата енергия в Казахстан демонстрира стабилен растеж. През 2025 г. делът на възобновяемите енергийни източници за първи път е достигнал 7%, а инсталираният капацитет на „зелените“ електроцентрали се увеличи почти 14 пъти в сравнение с 2015 г. Пазарът продължава да се разширява благодарение на нови проекти, търгове и участието на международни инвеститори.

Към края на 2025 г. в страната са работили 162 съоръжения за възобновяема енергия с общ капацитет от 3,5 GW. Те включват 67 вятърни, 49 слънчеви, 43 водноелектрически и три биогазови централи. За сравнение, преди десет години в Казахстан са работили само 48 съоръжения с общ капацитет от 251 MW. През последното десетилетие броят на централите се е увеличил 3,4 пъти, а капацитетът им се е увеличил почти 14 пъти.

През 2025 г. са пуснати в експлоатация девет нови съоръжения с общ капацитет от 503 MW. Те включват пет вятърни парка с капацитет от 387 MW, три слънчеви парка с капацитет от 90 MW и една водноелектрическа централа с капацитет от 26 MW. Географията на въвеждане в експлоатация обхваща областите Караганда, Улытау, Актобе, Жетису, Къзълорда и Мангистау.

Допълнителен тласък за развитието на пазара дават и Търговете по плана за 2024–2027 г. за 6,7 GW. Към декември 2025 г. са разпределени приблизително 4 GW, което демонстрира силен инвеститорски интерес. Очаква се през следващите години да стартират големи международни проекти с участието на Total Eren, Masdar, China Power International Holding и China Energy.

Законодателството за възобновяема енергия също продължава да се актуализира. Приети са нови мерки за подкрепа, а актуална информация е достъпна на уебсайта на Министерството на енергетиката. В дългосрочен план се планират проекти на стойност над 8 GW за изпълнение до 2035 г., което би засилило енергийната сигурност и ускоряване на прехода към нисковъглеродна икономика.

Казахстан си е поставил за цел да постигне въглероден неутралитет до 2060 г. и създава национална платформа за справедлив енергиен преход. Новият институционален механизъм координира политиките, привлича финансиране за борба с климата и подкрепя общностите, зависими от традиционната енергия.

Същевременно Казахстан, със съдействието на Обединеното кралство, обединяват сили за постигане на справедлив енергиен преход и започва процес за създаването на платформата JETP за преход към чиста енергия.

Към момента приблизително 70% от електроенергията на Казахстан се произвежда от въглища, но енергийният микс постепенно се променя. Планът за развитие на електро-енергетиката до 2035 г. предвижда въвеждането на 8400 мегавата нови мощности. За тази цел Казахстан се фокусира върху развитието на гъвкави мощности, модернизиранието на системите и системния енергиен обмен, за да интегрира безопасно възобновяемите енергийни източници в енергийната система на страната.

Енергийният преход не може да бъде успешен, освен ако не е справедлив и приобщаващ. Особено внимание се обръща на въгледобивните региони Караганда и Екибастуз, които остават във фокуса на държавната политика. Ето защо Казахстан създава национална платформа за справедлив енергиен преход – JETP (Just Energy Transition Partnership - Партньорство за справедлив енергиен преход).

Чрез JETP се поставят три ключови цели: създаване на нови работни места и програми за преквалификация на работниците в традиционните индустрии; привличане на инвестиции в областта на климата в развитието на мрежите, съхранението на енергия и чистите технологии; и прилагане на международните стандарти ESG и MRV в националното управление. Министерството на енергетиката обмисля включването на JETP в Програмата за готовност на Зеления климатичен фонд (Green Climate Fund). Това ще позволи на Казахстан да получи директно финансиране и ще засили институционалния капацитет за подготовка и изпълнение на проекти за развитие на енергетиката.

Казахстан планира да си сътрудничи с Министерството на енергийната сигурност и нулевите емисии на Обединеното кралство (DESNZ) за разработване на пътища за преход на региони, в които са базирани въглища, и за прилагане на регионални програми за диверсификация. Партньорството с Carbon Trust ще подкрепи иновационни и технологични центрове, моделиране на енергийни сценарии и интегриране на възобновяема енергия в електрическите мрежи.

В началото на 2025 година капацитетът от възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) в Казахстан е достигнал 3000 MW, което е с 5,7% повече спрямо предходната година. За сравнение, в края на 2023 г. тази цифра е била 2900 MW.

Установленная мощность объектов ВИЭ. Январь–декабрь 2024 МВт			
	2024/12	2023/12	Рост за год
Всего	3 032,1	2 868,6	5,7%
Ветровые электростанции	1 520,1	1 394,6	9,0%
Солнечные электростанции	1 222,6	1 202,6	1,7%
Малые ГЭС	287,7	269,6	6,7%
Биоэлектростанции	1,8	1,8	0,0%

Источник: Министерство энергетики РК

Вятърните електроцентрали предоставят най-голям дял от капацитета: 1500 MW, което е с 9% повече от началото на 2024 година. Слънчевите електроцентрали са на второ място: 1200 MW, което е с 1,7% повече на годишна база. Следват малките водноелектрически централи (287,7 MW) и електроцентралите на биогорива (1,8 MW).

От януари до декември 2024 г. производството на електроенергия от възобновяеми енергийни източници е достигнало 7,6 милиарда kWh, което е увеличение

с 13,6% в сравнение със същия период на 2023 г. Възобновяемите енергийни източници са 6,43% от общото производство на електроенергия, в сравнение с 5,92% година по-рано.

Вятърните електроцентрали традиционно са по-голямата част от производството на възобновяема енергия: 4,5 милиарда kWh, което е увеличение с 18% на годишна база. Слънчевите електроцентрали са на второ място с 1,9 милиарда kWh, което е увеличение с 1,9%.

Производството на електроенергия от малки водноелектрически централи достига 1,2 милиарда kWh, което е увеличение с 18,4%. Обратно, производството на електроенергия от електроцентрали на биомаса намалява с 41,7% до 1,6 милиона kWh.

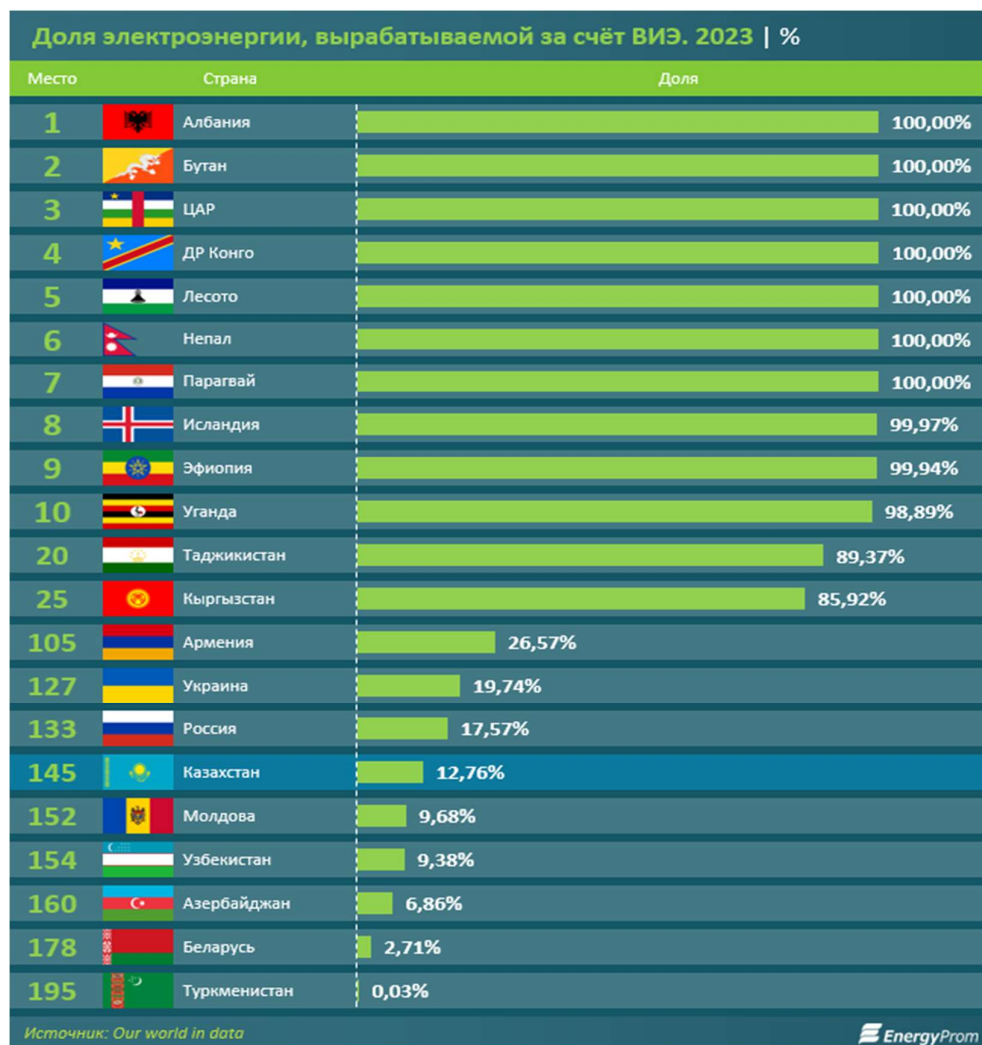
Развитието на електроенергийната индустрия е невъзможно без инвестиции. През януари-февруари 2025 година капиталовите инвестиции в производството на електроенергия в Казахстан възлизат на 45,2 милиарда тенге, което е увеличение с 12,4% в сравнение със същия период на 2024 г.

В регионално отношение най-големите обеми на инвестициите са в областите Къзылорда, Павлодар и Жетису.

Най-голямо количество инвестиции се пада на топлоелектрическите централи: 30,3 милиарда тенге, малко по-малко от 2024 година (30,9 милиарда тенге). Инвестициите във вятърни електроцентрали са на второ място: 11 милиарда тенге. Следват капиталовите инвестиции във водноелектроцентрали: 2,4 милиарда тенге. Само 922,9 милиона тенге са инвестирани в развитие на слънчевата енергетика.

Според Our World in Data, през 2023 г. средният глобален дял на електроенергията, произведена от възобновяеми енергийни източници е била 30,2%. В Азия тази цифра е била 24,7%, а в страните от ОНД - 17,7%.

В Казахстан делът на електроенергията, произведена от възобновяеми енергийни източници, според анализа, достига 12,76%. Важно е веднага да се отбележи: в тази класация анализаторите са взели предвид водноелектроцентрали като цяло, а не само малките водноелектроцентрали, така че данните се различават значително от статистиката на Казахстан.

Казахстан има среден резултат сред страните от ОНД. Класирани над Казахстан (често предимно поради водноелектроцентрали) са Таджикистан (89,37%), Кыргызстан (85,92%), Армения (26,57%), Украина (19,74%) и Русия (17,57%). Класирани

по-долу са Молдова (9,68%), Узбекистан (9,38%), Азербайджан (6,86%), Беларус (2,71%) и Туркменистан (0,03%).

В световната класация по дял на електроенергията, произведена от възобновяеми енергийни източници, Казахстан се класира на 145-то място от 195 държави. Лидерите, със 100% дял са Албания, Бутан, Централноафриканската република, Демократична република Конго, Лесото, Непал и Парагвай. Туркменистан се класира на последно място.

27.03.2026г.
гр. Алмати

Атанас Ненов
Ръководител на СТИВ – Алмати